

Early Journal Content on JSTOR, Free to Anyone in the World

This article is one of nearly 500,000 scholarly works digitized and made freely available to everyone in the world by JSTOR.

Known as the Early Journal Content, this set of works include research articles, news, letters, and other writings published in more than 200 of the oldest leading academic journals. The works date from the mid-seventeenth to the early twentieth centuries.

We encourage people to read and share the Early Journal Content openly and to tell others that this resource exists. People may post this content online or redistribute in any way for non-commercial purposes.

Read more about Early Journal Content at <http://about.jstor.org/participate-jstor/individuals/early-journal-content>.

JSTOR is a digital library of academic journals, books, and primary source objects. JSTOR helps people discover, use, and build upon a wide range of content through a powerful research and teaching platform, and preserves this content for future generations. JSTOR is part of ITHAKA, a not-for-profit organization that also includes Ithaka S+R and Portico. For more information about JSTOR, please contact support@jstor.org.

EGYPTIAN FRAGMENTS. II¹.

A.

THIS fragment, containing the last twenty verses, had altogether seventy-six verses, as we see at the end. It is a kind of holy מנלה, provided with vowel-points and accents in red, analogous to the scroll of the Hasmoneans (see Harkavy, in his זכרון לראשונים, Part V, p. 207, and *J. Q. R.* IV, 493).

It seems that the first sixty-one contained the religious preamble without historical data. Verses 62–70 relate the following historical fact: “And it was in the days of the king, who is called our master, *Hadan b^e Omer-El*, who ruled over the land of Egypt, and in all the corners of the earth, west and east, north and south. His kingdom was exalted and strengthened, and his throne was higher than the throne of his fathers and forefathers. Thirteen years old was he when he began to reign, and he carried on his government with largeness of heart and a good understanding, and needed neither minister nor counsellor. Many plots were made against him, and many enemies rose up against him, but God made them to fall under the soles of his feet: because he loved righteousness and hated iniquity, and set up judges in the land and commanded them to judge and decide in equity and truth. He took away the violent men and removed the foolish: he rejected them that pervert their way and are corrupt in their doings. But he loved men of understanding, and to establish judgment and the way of goodness.” The sense of the subsequent lines is not clear. Perhaps it means that Hakim created

¹ See THE JEWISH QUARTERLY REVIEW, vol. VIII, p. 541.

prisons and workhouses, and that he had the Nile regulated by dams.

¹ נוה שני עד נחתם חזון ונביא כאשר העתיקו הנביאים הראשונים: יהי עם אלהים נעתקים ממלכות למלכות מבבל למדי וממדי ליון אל עוצים ואל הנגרים: ובכל אלה הימים הגיעו לעם זו צרות רבות ויאפפום רעות ותלאות על זנחם מוסר עץ חיים: ובכל דור ודור בסררם ובשובם אל יי אלהי אבותם ויתן להם רחמים בעיני כל מלך ומלך: למען ברית אבותם ולמען תורתו אשר היא הגיונם ולבלתי הכרית שאריתם:

ויהי בימי המלך הנקרא אדונינו הַדֵּן בְּאוֹמְרֵי־אֵל המולך בארץ מצרים והמושל בפנות הארץ במערב ומזרח בצפון ובנים ותגבה מלכותו ותחזק ² ותאמץ וירם כסאו מכסא אבותיו ואבות אבותיו: בן שלוש עשרה שנה היה במלכו וינהג את כל הממלכה ברוחב לב ובטוב שכל ולא נצרך למשנה ולא ליועץ: כמה קושרים קשרו עליו וכמה קמים קמו עליו ויפילם אלהים תחת כפות רגליו: למען כי אהב צדק וישנא רשע ויעמד שופטים בארץ ויצום לרון דין צדק ולשפוט משפט אמת: וירחיק את אנשי חמס ויסר את מתי און ויתעב את מסלפי דרך וגנויי מפעל: ויאהב את מתי שכל ואת יצוב המשפט ואת דרך הטוב: ויהי מרוב אהבתו לצדק ויצב עדים נאמנים לגרדון ולפלילות ולמשוטטי לילה אשר לא עלה על לב כל מלך ולא קדמו בזה כל שלמון: ויודע לכל כי אין ³ מעליהם רום גליו ומשבריו: גם כהודית אנושי מחל אשר ימלט משחיתתם אף כהודית אסירי עני וברול אשר ינדע בריחי ברזלם: ועתה אחינו כל בית ישראל שובו נא אל יי אלהי אבותינו ושימו לבבכם על דרכיכם הכנעו ושברו לב הוסרו וקחו מוסר: זכרי זאת ושימוה נגד עיניכם וספרוה לבניכם ובניכם לבניהם לבניהם לדור אחר: שובו [נ] השיבו הזהרו והזהירו הזכו הדכו הסירו רוע המעלל [נ] הטיבו דרכיכם ומעלליכם ואל תשתכחו כל תנמולי [כל] אשר נמלנו כרחמיו וכרוב חסדיו: כי כאשר ייסר איש את בנו יי אלהינו יסר אותנו ויושיענו למען שמו ולמען ברית אבות ולמען ברית ראשונים ולמען הבטחת ואף גם זאת בלי עשות כלה: יהי שם יי אלהינו מבורך ומשובח מעת ועד עולם לדור דורים ועלולמי עולמים ולנצח נצחים אשר [נפ] לאותיו ומחשבותיו אלינו נגידה ונדברה עצמו ⁴ מספר: הללוהו שבחוהו רוממוהו כי נבר עלינו חסדו ואמת יי לעולם הללויה: ⑥

סכום פסוקיה עו פסוק

¹ Fol. 1, recto. ² Fol. 1, verso. ³ Fol. 2, recto. ⁴ Fol. 4, verso.

There can be no doubt that Hadan b^e Omer-El is identical with the King of Egypt, named Al-Hakim bi-Omr-Allah, who reigned from A.D. 996 to 1021. This is the opinion of my friends Profs. De Goeje (Leiden), Brünnow (emeritus Heidelberg), and D. S. Margoliouth (Oxford). The last had hit the right point in saying that הַחֵן is a Hebrew translation of Al-Hakim. Ibn Al-Athir says that Al-Hakim came to the throne at the age of eleven years and five months, the Hebrew document says thirteen years. I suppose the Hebrew date, as by a contemporary, is here more reliable than the Arabic historians. The Arabic documents do not mention that Hakim was at one time favourable to the Jews, possibly this favour did not last long. Hakim, indeed, it is said, treated the Jews badly.

B.

The following document¹ contains a letter by R. Nissim, sent by R. Menahem ben Eliyahu, and is written in the form of a roll on both sides, damaged in some places, which we have marked with It seems to refer to the first crusade in which the Germans acted a special rôle (p. 27, l. 16), as well as the French (p. 27, l. 20), who went to Salonica (p. 27, l. 26) and Constantinople (p. 27, l. 21). Tobiah (p. 28, l. 2) is probably Tobiah ben Eliezer, author of the *מדרש לקח טוב*, a Midrash on the Pentateuch and the scrolls, who lived at the time². Michal Yenimts (p. 28, l. 4); Ben Ahron (p. 28, l. 5); R. Nissim (p. 28, l. 6); Ebjatar, chief of the school of Tripoli (p. 28, l. 9), who speaks of some miracles in Salonica, are unknown to me. R. Eliezer hag-Gadol (p. 27, l. 29) is perhaps identical with his namesake at Mayence, and Tobiah of Thebes (p. 28, l. 28) perhaps not identical with R. Tobiah (p. 27, l. 31; p. 28, ll. 2, 11). We see from this letter that there were Jewish congregations in Roumania

¹ MS. in the Bodleian Library.

² See Buber's preface to his edition of the *Lekach-Tob* (on Genesis and Exodus), Wilna, 1880.

(Roumelia, p. 28, l. 26), one of which was at Salonica. The Black Mountains (p. 28, l. 12) and the land of the Khozars (p. 27, l. 19) are mentioned. Possibly one of our readers will find the clue to this mysterious oracle. The vertical lines mark the end of the lines in the MS.

..... אלהים לציון כדבר אל | ... ם רבים האומרים
 תחנף ותחו בציון עינינו: | והם לא ידעו מחשבות יי: וג' ועדאין לא
 נתמלא | הגורן אבל דעו אחינו ברוכי יי שבזו השנה נתקיים | דבר אלהינו
 ובאו האשכנזים לאין מספר לרוב • | אלפי אלפים הם עם נשיהם ובניהם
 ועם כל ממונם | ויקבצם אלהינו לגורן • ושואלים מהם הגויים והיהו[דים] |
 ואומרים להם למה הינחתם בתיכם ומקומכם | ויצאתם ועונים ואומרים
 כך החשובים והגדולים | שבהם הרי חושך קרובים לנו ועתה נתגלו באור |
 גדול וראינו אומה ואוהלים עד אין מספר ואין | אנו מכירים לשונם ואיש
 אחד יצא מתוכם | ואמר לנו לכו לדרככם והנה אנחנו באים |
 ועל זה אנחנו נרדפים ובאים ואנו | [אן]מרים בוודי קיים אלהינו דברו
 ולאשר | בחושך היגלו אילו השבטים האחרים ובשעה | שילכו האשכנזים
 כולם בארץ ישראל ויתמלא | הגורן אז יאמר אלהינו קומי ורושי בת ציון
 וג' | וכל הקהילות נזדעזעו ושבזו אל יי • בתעניות | ובצדקות בין (?) ממקום
 אלבזרייה והלכו כשאמרו | שבעה עשר קהילות אל מדבר העמים ואין
 אנו | יודעים אם נתועדו עם השבטים אם לא ¹ וגם | מארץ פרנגיאן ששיגרו ²
 שליח עם כתבים | באלאקוסטנייה ועדאין לא נתבררנו משכתוב | נכתוב
 אליכם וגם באלקוסטנייה במקום אַיִרן | [ש]קרוב לאלקוסטנייה קהילות
 קטנות קמו | כדברי דניאל איש חמורות בני פריצי יי ² | תכלמו באן ³ אליהו
 נגלה עלינו כדכת ובני פריצי | עמד ינש וג' ולא קיבלנום לא אָנו ולא
 קהל | קוסטנטינייה אלא החרמנום • וגורנום • | אבל נגיד לפני כבודכם מה
 שנהיה בשלוניקיה | בקהל הקדוש שבאו אכסניים יהודים וערלים | ושלטונים
 וסיפרו שנגלה אליהו זצ"ל בגלוי ולא בחלום | על אנשים מיוחסים והרבה
 אותות ומופתים | קָו שם שמגידיים הערלים *⁴ והיהודים ונגלה על ר' אליעזר
 בנו של ר' יהודה בן ר' אליעזר הגדול וכאשר יאמרו | האכסניים נתן לו
 מטה אבל כבירור | המופתים שנהיו בשלוניקיה העידו הערלים | לפי תומם
 ונתבטלו היהודים מכל מלאכה | וגם רבינו טובייה שיג' ⁵ תלמיד אחר | ובידו

¹ MS. לוי.

² So MS.

³ So MS. ובאו ?

⁴ Verso, in margin; headed ביצה.

⁵ Text ששיגו; the end of note headed ביצה.

איגרת פתוחה אל אלקוסטנטינייה לבשרם | והיה שם יהודי ממקומינו והיה בו ריה תורה | וראה הכתב ששיגר רבינו טוביה וכתוב בו | אותות ומופתים היו במקומינו וגם אליהו נגלה | אָלֵינוּ וכך העיד זה היהודי (two words crossed out) | שמו מיכאל ייִנְיִמְטֵש שראה בכתב רבינו טוביה | בעיניו שלזה מיכאל ביד אהרן החבר שהיה בשלוניקייה | שהיה עיוור בשני עיניו ונתפקח וראה בעיניו | וגם ר' ניסים יודע אותו וזה מיכאל עשה בשגגה | ולא לקח פתשגן הכתב שאם היה מביא לנו היינו | משגרים אליכם שתאמינו בדבר ועוד נתברר | לנו בבירור כי שיגר ראש ישיבה רב אביתר הכהן | כתב מפורש מן טראבלס אלי קהל קוסטנטינייה | והיו לשם ר' אנשים וראו הכתב שהיה ביד לוגו | הערל וגם אילו לא הששו שיביאו לנו פתשגן כי | כי הם בורים והשעה אנו מקווים שנקבל כתבים | מן ר' טוביה ומן קהילות הקדושות שאנו תומחים | על הנס הגדול שהיה בשלוניקייה שהיו שונאים | הערלים את היהודים עד לאין חקר כאשר יודע | אותם ר' נסים שאם לא היה גם ומופת גדול ונשמע | למלך לא היה נשתייר משונאי יי שריר ופליט | והשעה הם יושבים בבטח גדול בלא גולגולת | וענשִׁים ויושבים בטליתות ומלאכה אינם | עושים ואין אנחנו יודעים מה הם מקווים | ואנו מתפחדים שלא ייגלה הדבר בגויים וימיתונו | אבל בשעה השלטון עצמו והאגמון הגדול | אומרים כולם אי יהודים למה תשבנו בשלוניקייה | מכרו את בתיכם ונכסִיכם והמלך קיסר | עוזר להם ולא יוכל אדם ליגע להם ואתם עדיין | אין אתם הולכים כי בבירור למדנו כי יצא המשיח | שלכם ושבח לאל אין אנו מתפחדים | ושבח | לאל גם אנחנו שבנו אל יי בתשובה בתעניות ובצדקות | והרבה צומים בכל יום ואחרים שיני וחמישי | ולוקים מלקות ומתוודים הודייה בעוונותיהם וקוֹדֵם | ששמענו השמועה שלשלוניקייה היו רואים | חלומות יהודים וגם הערלים ולא היינו יודעים | על שלוניקייה כלום ולא היינו מאמינים לדבריהם | אלא היינו גוערים בהם עד שראה אחד יהודי כהן | בחלומו קודם שלא נשמע כי כל קהילות רומנייה | יתקבצו בשלוניקייה ומשם יצאו ונֶעְרְנוּ בו | ואמרנו כי הם שונאי יי ואיך עד שבא טובייה | מן תיבס והביא כתב בידו שנהיו אותות ומופתים | בשלוניקייה ואחרות קהילות מתקבצים שם והנה | יבוא טובייה לשם ויגיד לכם הכל מה ששמעו וראה | ויִצָא החלים שראה היהודי הכהן ועתה אחינו אם | יימנעם האל אם יש עמכם שמועה ובשורה חדשה | שאנחנו יודעים מה ששמעו ויודע אדונינו ראש | הישיבה גם אתם שמעתם ויודעים ואם תעשו עמנו | גמילות חסדות כתבו לנו מה אתם יודעים ושמתם

(verso) ואל תפחדו כלום כי אפילו המלך שמע אותו | ואין אנו מתפחדים
ואם יבוא כתב מאצל כבודכם | יתחזקו כל קהלינו בתשובה והאל ישלם
לכם | שכר טוב ותזכו לחזות בנועם יי ולבקר בהיכלו | ורצייתי אני מנחם
שאבוא לשאם בוז השנה | וראיתי החיילות האשכנזים כי יעברו לרוב | ואיני
יודיע אנה יפשמו והאל יגן בעדכם | ובעדינו אמן
זו הכתב מאצל הרב המובהק¹ מר ורב ניסין | ס ט²
(verso, in margin) זו הכתב ששיגר רבינו הרב מנחם סט בן | רבי
אליהו נע

C.

The following document was copied by my learned friend, Mr. Schechter, from a MS. in roll form, preserved in the University Library of Cambridge. It contains data concerning the Nagid Meborakh (*J. Q. R.* VIII, 555) who was greatly favoured by Al-Afdal³, King of Egypt (p. 35, l. 12 from below), who lived in the years A. D. 1096–1121. The MS. is much damaged, and it is doubtful whether the order of the document is rightly given by us. The missive is full of poetical pieces and biblical verses, so that the real document is short. But we see by this the style of such documents coming from Egypt. It will perhaps show the political relation between Egypt and Constantinople, which was represented by a Patriarch (p. 35, l. 2 from below).

Recto.

..... אפודים יחידים
פֶּצַע פְּרִים צְבִים כְּנָרִים בְּרִתוֹת
רִחֵק רִצָּף חֲצָף נּוֹפֵץ בְּבִרִיתוֹת
מִקֵּב יָדָם מִדָּם קָרָם בְּחָרָם הִשְׁתוֹת
וּבְרִכּוֹת עֲרוּכּוֹת אֲרוּכּוֹת לֹא פְחוֹתוֹת
..... נַחֲמוֹת נַעִימוֹת מִשְׁכִּימוֹת
בְּמִוֹר וְאֵהֲלוֹת וְקִצִּיעוֹת נְפוֹתוֹת
וְהוֹד וְכִבּוֹד לְזִבּוֹד מֵאֹד לְצִמִּיתוֹת

¹ MS. המיהבך.² Crossed out in the MS.³ According to Arabic sources, Afdal had the principal management of the kingdom under Abu-l-Kasim Ahmad.

בהציג מקלות צרה (?) . . . בשקתות
 וקרושות והגשות בקומץ סלתות
 ופתח יי על מזוזות ועל חלונות
 וישועות נותרות (?)
 בחזק ידועות
 במסות במופתים ובאותות
 לתת חופש ונופש לכל נפש ושבתות
 בחגים ובחדשים ובשבתות
 ובחול לנחול בלי בחול ולמחול . . . עויתות
 להנחילך עלם שכולו מנוחות
 שלש מאות ועשרה עולמות . . .
 כאומר להנחיל לאוהבי יש עמיתות (?)
 לשרוק ולפרוק . . . כהות כתותות
 . . . בבור שוחת שחות שחותות
 ביד קצוצי פאות מתפ . . . כסתות
 וביד פולחי דמותות עובדי תבניתות
 אשר שמו אותתם אותות
 הצובו משחית על דרך ורשתות
 יפלו ולא יקומו אמות ממותות
 ילכו ולא יגיעו כתות חתותות (?)
 יעופו אל ארובותיהם יונת פותות
 להכשיר ולהעשיר עניה ענתות
 להתים לאתים חרבות וחניתות
 לעת צאת השואבות לדלתות הפותות
 מים בששון ממעיני הישועה שותות
 לזכור אהב כלולות מופתות
 למשכם בחבלי אדם בעבותות
 כאמור בחבלי אדם אמשכם
 בעבותות אהבה
 אל קהלות הקודש אשר מצורם אמורים
 אמורים מסיני זכים חפים ברים
 ברים מהם מסולפים ומיושר בוערים
 בוערים כלפידיים ומחשך לא גרים

גרים יאכלו טוב הצפון כי לקח גומרים
גומרים להידבק בצורם והצלו דוברים
דוברים אמונים לדת אל בטרם הרים
הרים ירוע למו כי פתי ממכתו הערים
הערים קהל (?) ופני שונאיהם מפילים ומשחרים
ומשחרים פניהם לשלם אלים ופרים
ופרים ורבים לאין מספר . . . במ זרים (?)
זרים ירעבו והם ישבעו ויהיו זומרים (?)
זומרים אויבים ויהיו אז בני חורים
חורים וכפים ממעיני הישועה חושרים
חושרים בשורות טובות כי מראש טורים
טורים מאורם דבריהם גלוייה טהורים
טהורים ירוקים אשורים לקישים עם יורים
יורים חיצים לאשר במסתר יחרים
יחרים לפי חרב ושרידים בחן כומרים
כומרים ממשטן תשובות לשפוך כרים
כרים נרחבים ירעו כר שערים לחומרים
לחומרים בלי להקל ואין צוחה להגרים
להגרים בשחיטה בודקים במעש מקטרים
מקטרים בנינים (!) יחזו וכל פה אותם מכתרים
מכתרים לחוות אהבת נעורים
נעורים צוררים על ידי משורש נוצרים
נוצרים קלופים למנחה והקרבת שעירים
שעירים ובני החורי בצלמות ולא סדרים
סדרים ששה יגרסו ואם הם עתה עדרים
עדרים מצאן ובקר ושבע נשמות ערים
ערים שונאים וחוקיהם יהיו פגרים
פגרים יקמו יום רגבים פושרים
פושרים קושיות יתהללו לפאר צפרים
צפרים מעירים וגרסתם בציונים צרים
צרים בלחם העצבים ואוכלים פת קברים
קברים יפתחו וירננו כמים על נפש קרים
קרים תלאות להטעים כחלמות רירים

יררים זבים בודקים בציוני שערים
 שערים ימצאו כי פנים תוארים
 תוארים הנביל מסובלרם בלי היות תגרים
 כאמ' אלופנו מסובלים וג'

המה הקהלות הקדושות • בני בית קדש הרום • הדרים בארץ אדום •
 בבצרה עיר המלוכה הנקראת קוצמנדינא אשר נפוצו שם ברוב חובה (?)
 עושים מאהבה • לשמור למו הטובה • יהיו לאלפים ולרבה • ורחבה ונסכה •
 משכרתם מי יוכל להניח • להסר האיבה • ולגלות החיבה • היתה כתלאובה •
 מהיום מתעבבה • בצמחים מתרטבה • בחדוש שם לנקבה • לקדמותה
 להשיבה • להשבית מדהבה • מדם עקובה • ותתאמץ החטובה • חכמת נפש
 משיבה • בתבונת מתרחבה • השאלה והתשובה • כמסיני נקשבה • החמורות
 להרביבה • והקלות להשיבה • וההוראה לשגבה • תימנה ונגבה • ומזרח
 ומערבה • לרפאת משובה • באהב נדבה • ולקבל תשובה • ומלאו תחת
 נגיבה (?) • פני תבלתעבה • להקים זבח ומצבה • ומנחת יהודה לערבה • כאומ'
 וערבה ליי'

מנחת יהודה וג' •

שלומות כטפי מיות	•	וברכות כערימות
ממגד תהומות	•	לדרוך על במות
להשיב השוממות	•	ביסודות ראמות
וחזיונות סתומות	•	יגלו בה דומות
ויחור חמות	•	להפיל חומות
ויופיע בנקמות	•	ויתחדשו הקדומות
והטובות והנחמות	•	לבנות האולמות
ומקום האשמות	•	בשיר עלמות
ויתקיימו קונמות	•	ויובלו לרקמות
תופפות עולמות	•	בנבהות קומות
והצולעה לנעימות	•	והנהלאה לתעצומות

לקיים אומ' ושמתי את הצולעה וג'

וישב עמי בנוה שלום ובמש' וג'

השבעתי אתכם רואי מעשה יי עוברי מים רבים • מקום נהרים יאורים
 רחבי ידים מי שחו בצבאות מעלה • ומטה • העושים צביון צובם השם
 בהם אות להודע עבור לפסוח עליהם • שמעו חכמים מלנו (?) לערכם
 במאתים וח (?) כבעפר נופח • שלא תשכח מפיכם אמרתי חנוני חנוני אתם

ריעי כי מפנקי שבקי ומנרשקי שוקקי הן בחלי לא ביקרני • ובמותי לא קברני • צר לי מאוד כי יצאה בי יד יי • קרא עלי מועד להפיל שרי וגבורי להסיר ממני משען ומשענה כל משען לחם וכל משען מים • בטלו האשכולות ותשב היד כבוצר על סלסלות • דודי ירד לגנו לערוגת הבשם לרעות בגנים וללקוט שושנים • כל מבצרי בכורים ותאנים • נפלו על פי אכל • כי הרבתי תאונים • יתר הגזם אכל הארבה • והנה למעט אשר זרעתי הרבה • כי טוב קייתי ויבא רע ואיחלה אור והנה אופל נזרע • בי ארני מה אומר אחרי אשר הפך יש' עורף לפני אוביו • המאם מאסתה את יהודה אם בציון געלה נפשיך מדוע הכיתנו ואין לנו מרפא • ועל מי נמשת מעט הצאן אשר קוניהן יהרגון ולא יאשמו היו לבן ואין מציל משסה ואין אומר השב • כי מרעה אל רעה יצאו צריהם להצר להם ויאמרו לא נאשם • אשתוללו אבירי לב נמו שנתם • ולא מצאו ידיהם אנשי חיל כי הקיפה הזעקה כל בית גדול

Verso.

[] אמר יי עשוקים בני ישראל ובני יהודה יחדיו וכל וג'
 גואלם חזק יי צבאות שמו ריב יריב את ריבם למען וג'
 עשה צדקות יי ומשפטים לבל עשוקים
 עשה משפט לעשוקים וג'
 לאמר לאסורים צאו לאשר בחשך הגלו על דרכים וג'
 רוח יי אלהים עלי יען כי משה יי אותי לבשר ענוים שלחני
 ושבתי אני ואראה את כל העשוקים אשר נעשים תחת וג'
 לחבוש לנשברי לב לקרא לשבויים
 דרור ולאסורים פקח קוח
 לקרוא שנת רצון ליי וג'
 אלהים מושיב יחידים ביתה מוציא אסורים בכושרות
 לפקוח עינים עורות להוציא ממסגר אסיר מבית כלא
 יושבי השך וצלמות אסירי עני וג'
 גם את בדם בריתך שלחתי אסיריך מבור מים אין בו •
 שובי לביצרון אסירי התקוה גם היום מגיד משנה אשיב לך
 כי דרכתי לי יהודה קשת מלאתי אפרים ועוררתי בניך וג'
 וחתו גיבוריך תימן למען וג'
 מחמם אחיך יעקב וג'
 כי פדה יי . . . יעקב וג' יאמרו גאולי יי אשר וג'

[] אקבצם מא' וג' עורי צפון ובואי תימן וג'
 אומר לצפון תני ולתי' וג' אם יהיה נדחך בקצה וג'
 והביאך יי' אלהיך וג' ומל' יי' את לבבך וג'
 ונתן יי' אלהיך את כל וג' גואלינו יי' צבאות שמו וג'
 אשריך ישראל מי כמוך וג'
 אשרי העם שכבה לו' וג'
 אשרי שומרי משפט עושי וג'
 אשריכם זורעי על
 כל מים •

אשרי העם יודעי תרועה וג' • אשר באהליהם קול רנה וישועה
 ומתפללים לצורם בתחנה ושועה • וזוכרים ייחודו בכל עת ושעה
 ונלחמים עם מדברי תועה • לא יבושו בעת רעה
 כי לא תמצא בהם לעולם רעה • והם מבקשים חכמה ודיעה
 ועושים חסדים בטוב שמועה • ינאלם נוטה שמים כיריעה
 ויחיש בימיהם נאולה וישועה • וישמרם מסער סועה •

לא תאונה אליהם רעה וג'
 כי מלאכיו יצוה להם לש' וג'
 ואתם חזקו אל ירפו ידיכם
 כי יש שכר לפעולתכם
 חזקו ויאמץ לבבכם כל המיחלים
 ליי'

שמעו שמוע מלתי ואחותי באזניכם

לא אליכם כל עוברי דרך הביטו וראו וג'

שמעו רבותי • ובינו מלותי • כי פקד צורי עלי חטאתי •
 והפליא מכותי • והרבה אנחותי • והרחיק מעלי בני ובנותי •
 ושבר עצמותי • ופלח כליותי • והדמים שירותיי •
 והרבה קינותי • וגדר אורחותי • ועוה ותיבותי •
 והשמים מירותי • וסתם תפילותיי • ועצמו יגונותי •
 ושבתו נגינותי • וחרבו מסבותי • וערכו שמחותי •
 ונעדרו בינותי • ודממו אמרותי • וחשכו נרותי •
 ונסגרו דלתותי • כי אל אלהי ישועתי
 ממרום שלח אש בעצמותי
 מי יקום לי עם מרעים מי יתיצב וג'

לולי יי עזרתה לי וג'
ויהי יי משגב בדך וג'

משגב לעיתותי • עזרה לצרותי • מחסה בצוקותי •
ירפא משובותי • וירצה תשובותי • וימחה דמעותי •
וישמע שועתי • ויחיש ישועותי • ויריב ריבותי •
וינקום נקמותי • וישיב את שבותי • ויפתח את שפתי •
לספר סודותיו • ולדבר הודותיו •
להרבות תודותיו • ולשלם נדבותיו
כדבר האמור

אבוא ביתך בעולות אשלם לך
נדרי

אשר פצו שפתי ודבר פי בצר לי
לך אזבח זבח תודה ובשם
יי אקרא

נדרי ליי אשלם נגדה נא וג'
בחצרות בית יי וג'

אליכם אישים אקרא • ואדבר בשפה ברורה
מלטוני מצוקה וצרה • בעזרת האל הנורא
אשר עמו עוז גבורה • יהי עליכם סתרה

ואניד לכם כי הייתי משרת למלך מצרים האדון הגדול הנכבד הקרוי
אל אפדל יאריך שדי ימותיו בטוב וימחץ קמיו ויתן בלבו לעשות טובה
עם עמיו • ונתן אותי על אוצרותיו ושרותיו ועריו וגנזכיו ומאכליו ומשקיו
ומלבושיו • והייתי לפניו נרצה ועון בי לא מצא • ויקנאו בי עבדיו ויעזרני
אלהי בחסדיו • ועלי הטח חסד לפניו • והיו המלשינים והאויבים ידברו עלי
כזבים כמה פעמים ולא היה ישמע מהם • עד אשר באו ימי הפקודה •
ויביאוני בעונש גדול • ומכרתי מקומותי ודירותי כספי וזהבי ועבדי ואמהותי
וכל קנייני • ונתתי כל ממוני ונשארתי ערום ועריה ואומר ערום יצאתי
מבטן אמי וערום אשוב שמה את כל זה נתתי כופר נפשי למען שלא אפול
ביום אויבי • ויתעללו בי ובכל זאת לא גרשני המלך מלפניו והשארני
בשירותו כי הוא מלך חסד רודף צדק • ושונא חמס • ואחרי הרברים האלה
גדל המלך הזה איש ערל והנא אחי נופְּמְיָאֲרְכִי אשר הלך ממצרים אל
קוסטנדינא בשנה שעברה עם שליח המלך וישם את ידו מעל השרים ועבדי

המלך • וייטב בעיני האיש הערל הזה להרחיק את כל היהודים ולהפילם מיד המלכות • והיה לנו לפני המלך הגדול הזה איש עברי צדיק וחסיד ורופא וחכם ויועץ למלך היה מנעוריו ושמו מבורך נַעַ וישם שמו שר השרים ונתנהו שר על בני ישראל אשר במלכותו והיה יאהבהו עד למאוד והיה על ישראל כחומה בצורה דורש טוב לעמו ודובר שלום לכל זרעו • וברוב עונותינו נאסף למנוחתו אל עמיו • כי היה זקן ושבע ימים ובמותו נלה כבוד מישראל • ונתקיים בנו והיה ביום ההוא ידל כבוד מישראל ולא נשאר

במלכות כמוהו •

וילקט מדורי כל נחשק ונחמד

כל צדק וישר גוע ונשמד

וארבץ תחת עולי • כעגל לא למד

מבעתי ביון מצולה

ואין מעמד

וכאשר מת השר הלזה נַעַ ותשמחנה בנות פלשתים ותעלזנה בנות הערלים ויתחזקו האובים על ישראל וישאו ראשם ויערימו עליהם סוד ויתיעצו להשמידם ולאבדם • אמרו לכו ונכחידם מנוי וגו' וידל ישראל עד למאד ביום ההוא • ותכבד יד הערלים עליהם ונתקיים בהם ויחר אף ה' בעמו וגו' ויתנם ביד גוים וילחצום אוביהם ויכנעו תחת ידם • ואחרי כן קמו ארבעה אנשים מבחורי ישראל ומהם איש אחד חשוב וגדול ליהודים היה וגם הוא חכם ויבא רע ויתיעצו ארבעתם להיעזר על האיש הערל ופחים ממנו ללכדהו ולא עזרם אלהים עליו ברוב אשמותינו כי לא קראוהו באמת • וימצאו כתב כתוב מפי הערל הזה כתבו בידו ולא יש בו רעה ושמו כי הוא כתבהו אל האפרגין אשר בארץ כנען ובירושלים * בעבור מלך מצרים אשר בדברים רעים¹ • ונתנו אותו על יד שליה כסיל ילך בו וישליכהו בבית איש שופט בעיר אִישְׁמוֹטְמִיאִתִּי היא כפתור הסמוכה למצרים וילך האיש וישליך את הכתב בבית השופט וכאשר ראה השופט הכתב חרד חרדה גדולה ויחפש על האיש

D.

A fragment of a letter against Ben Meir, perhaps from S'adyah Gaon (see JEWISH QUARTERLY REVIEW, VI, p. 493), beginning missing. The author heard at Aleppo that Ben

¹ These words are crossed through in the MS.

Meir thought of proclaiming defective the months Marheshwan and Kislew. The writer of the letter warns Ben Meir not to proclaim his opinion, for he has made the calculation that the two months are complete, which he intends to prove. The author continues as follows: I returned to Bagdad in the belief that Ben Meir had accepted my calculation, but it was not so. The writer of the letter sent out letters to many congregations with the consent of the two heads of the schools (Sura and Pumbeditha), as well as the chief of the captivity. Otherwise Israel would eat leavened bread on Passover, and eat, drink, and work on the day of Atonement. The text of the letter is preserved in the Bodleian Library, not yet classed.

ובלכתי מהמון אל האמון • ובשובי מחיל אל חיל • בזכרי טפי ועוללי
לנגדי בן זכרם תלמידי • לא נגזר בניב ולא נגזר מנגד עין יומן ייי אלהי
עזר אשאלה להראותני פניהם ופניכם בקרוב ברוב שמחותי ועל דברת
השמועה הנשמעת בארץ • הקדמתי מקץ שני חדשים וכתבתי אליכם אגרת
ובתוך אגרות ראש הגולה יעזרהו קדושנו וכל ראשי הישיבות אמצם משגבנו
להודיעכם כי בתוך הקיץ שעבר בהיותי בחלב שמעתי כי בן מאיר הושב
להכריז מרחשון וכסלו חסרין וכתבתי אליו כמה אגרות להזהירו לעשות כן
ולהודיענו כי המה שלמין ולבאר לו מאי זה טעם המה שלמין
ושבתי אני וירדתי בגדר והייתי סבור כי קיבל • עד אשר באה
השמועה בבגדד כי הכרזום חסרין ועל זאת נבהלו כל רבותינו חכמי
הישיבות כי כמוה לא נהיה מעולם להכרז • המועדים שלא כהלכה על
כן בחדרתם כתבו אל כל ישראל אשר בכל המקומות להודיעם כי כלנו
שון בדבר הזה • ואין בינינו חלוקה כל עיקר להזהירו לבלתי לעשות כן •
ולא שמע • ויהי כי הכרזום חסרין דאנו כל רבותינו אשר בישיבות כי לא
נהיתה ולא נראתה כזאת להכרז מועדים שלא כהלכה • ועל כן כתבו
בכל המקומות להודיע את ישראל כי ראש הגולה יעזרהו קדושנו וגם ראשי
ישיבות • כולם יתמכם משגבנו • וכל האלופים וכל החכמים ותלמידהם שוין
בדבר הזה • כי המה שלמין והפסח בשלישי ואין בינינו חלוקה • ואין פרץ
ואין יוצאת ואין צוהה ברחבתינו • ושלחתי מקץ שני חדשים את אגרותיהם
אליכם בתוך אגרותי עתה כבואם הקבצו וקראם ועמדו על עמרכם ואזרו

נא כנברים חלציכם וכאנשי חיל למלחמות ייי וחוסו על עם ישראל ועל
 נחלת ייי לבל יאכלו חמץ בפסח • ובל יאכלון וישתון ויעשו מלאכה ביום
 הכפורים ותהיה התקנה הגדולה הזאת על ידכם ופרשו לפנינו בכל אשר
 תעשו עם שלומכם וחפציכם ושאלותיכם ותנו שלום לרבניה ולכל רעינו
 אחינו כבוד איש ואיש ושלומכם ירבה תחלה וסוף

POSTSCRIPT TO PAGE 29.

Mr. Schechter informs me that amongst the Egyptian fragments in the possession of Mrs. Lewis,—one of which is the fragment identified by him as part of the original of Ecclesiasticus xxxix. 15 to xl. 6, and since published by him with an English translation and copious and learned notes (see the *Expositor*, July last),—he found a contract in which *Meborakh* is mentioned as *Nagid* under the date of 1098 A. D. I hope that this document will be published by him, together with others preserved in the University Library at Cambridge¹.

A. NEUBAUER.

¹ See p. 115 sq. below.